

การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 ที่มีผลต่อประสิทธิภาพ
การดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน
The Development of Knowledge and Digital Skills of Accountants in the 5.0
Era Affecting the Operational Efficiency of Accounting Firms
in Upper Northern Thailand

มนีรัตน์ เชื้อนมนี^{1*}, วรณา เทพฉิม², และ กัญญณัช โทษนาบุตร³
(Maneerat Khueanmanee^{1*}, Wanna Thepchim², Kanyanash Thohnabutr³)

¹⁻³สาขาวิชาการบัญชี วิทยาลัยอาชีวศึกษาลำปาง, สถาบันการอาชีวศึกษาภาคเหนือ 1, ลำปาง

¹⁻³ Accounting Lampang Vocational College,

Institute of Vocational Education: Northern Region 1, Lampang, Thailand

*Corresponding author E-mail: maneerat112539@gmail.com

Article history:

Received 27 August 2025

Revised 29 December 2025

Accepted 2 January 2026

SIMILARITY INDEX = 6.24 %

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 ที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 (2) ศึกษาประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน และ (3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและอิทธิพลขององค์ความรู้และทักษะดิจิทัลที่มีต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานบัญชีจากสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด จำนวน 146 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์สมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อทดสอบแบบจำลองเชิงสาเหตุ

ผลการวิจัยพบว่า (1) แนวทางการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 อยู่ในระดับสูงที่สุด โดยด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี และทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ (2) ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนอยู่ในระดับสูงที่สุด โดยเฉพาะด้านความรวดเร็วและความแม่นยำในการจัดทำบัญชี และ (3) ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณแสดงให้เห็นว่า แบบจำลองเชิงสาเหตุสามารถอธิบายอิทธิพลขององค์ความรู้และทักษะดิจิทัลที่มีต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีได้ โดยมีสมการถดถอยพหุคูณในรูปแบบ $Y = \beta_0 + \beta_1X_1 + \beta_2X_2 + \epsilon$ เมื่อ Y คือ ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี X_1 คือ การใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี และ X_2 คือ ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี ($\beta = 0.783$, $p < 0.01$) และภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี ($\beta = 0.775$, $p < 0.01$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขณะที่ตัวแปรด้านอื่นไม่พบอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ค่า VIF ของตัวแปรอิสระทั้งหมดมีค่าต่ำกว่า 4 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นหลายทาง ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชี โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีและภาวะผู้นำเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุสำคัญในการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในยุคดิจิทัล 5.0

คำสำคัญ: นักบัญชียุค 5.0 การพัฒนาความสามารถ ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี

Abstract

This study examines the development of accounting knowledge and digital skills in the Accounting 5.0 era and their effects on the operational efficiency of accounting firms in the Upper Northern region of Thailand. The objectives of this research are: (1) to investigate the level and approaches to developing accounting knowledge and digital skills in the Accounting 5.0 era, (2) to examine the level of accounting operational efficiency among accounting firms in the Upper Northern region, and (3) to analyze the causal relationships and influences of digital knowledge and skills on accounting operational efficiency.

A quantitative research design was employed. The sample consisted of 146 accounting staff from accounting firms located in eight provinces in the Upper Northern region of Thailand, selected using probability sampling techniques. Data were collected through questionnaires and analyzed using descriptive statistics, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis to test the proposed causal model.

The results revealed that (1) the development of accounting knowledge and digital skills in the Accounting 5.0 era was at the highest level, with accounting technology utilization showing the highest mean score, followed by technological leadership and data analytics skills, respectively; (2) the accounting operational efficiency of accounting firms was also at the highest level, particularly in terms of timeliness and accuracy; and (3) the results of multiple regression analysis indicated that the proposed causal model effectively explained the influence of digital competencies on accounting operational efficiency. The multiple regression equation can be expressed as $Y = \beta_0 + \beta_1X_1 + \beta_2X_2 + \epsilon$, where Y represents accounting operational efficiency, X_1 represents accounting technology utilization, and X_2 represents technological leadership. The findings showed that accounting technology utilization ($\beta = 0.783$, $p < 0.01$) and technological leadership ($\beta = 0.775$, $p < 0.01$) had significant positive effects on accounting operational efficiency, while the other variables did not show significant effects. In addition, all variance inflation factor (VIF) values were below 4, indicating no multicollinearity problem in the regression model. The results suggest that accounting firms should prioritize the development of accounting technology utilization and technological leadership to enhance operational efficiency in the Accounting 5.0 digital era.

Keywords: Accountants in the 5.0 Era, Development of Competencies, Efficiency in Accounting Operations

1. บทนำ

ในยุคของเทคโนโลยีดิจิทัล 5.0 วิชาชีพบัญชีต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงเชิงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญ อันเป็นผลมาจากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ได้เปลี่ยนบทบาทของนักบัญชีจากผู้ปฏิบัติงานด้านการบันทึกข้อมูลเชิงกลไก ไปสู่บทบาทที่ต้องใช้การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบ และการให้คำปรึกษาทางธุรกิจมากขึ้น ส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านบัญชีจำเป็นต้องอาศัยองค์ความรู้ทางวิชาชีพควบคู่กับสมรรถนะด้านดิจิทัล เพื่อให้ทันต่อพลวัตของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

งานวิจัยในอดีตมักอาศัยกรอบแนวคิดโมเดลยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) หรือกรอบสมรรถนะนักบัญชี (Accounting Competency Framework) เพื่อศึกษาทักษะและสมรรถนะของนักบัญชีเป็นรายปัจจัย อย่างไรก็ตาม ยังไม่พบงานวิจัยที่วิเคราะห์ความสัมพันธ์ต่อประสิทธิภาพสำนักงานบัญชีโดยตรง โดยเฉพาะในยุคดิจิทัล 5.0 ที่มีบริบทการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและซับซ้อน งานบัญชีเป็นหนึ่งในสาขาวิชาชีพที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยนักบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีควบคู่กับความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ เพื่อเพิ่มความแม่นยำ ลดความซับซ้อนของงาน และคงไว้ซึ่งคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน (ชาญชัย ชัยประสิทธิ์, 2562)

อย่างไรก็ตาม กรอบแนวคิดเดิม เช่น Technology Acceptance Model (TAM) และกรอบสมรรถนะทางการบัญชี มุ่งอธิบายพฤติกรรมกรอยอมรับเทคโนโลยีหรือระดับสมรรถนะเป็นรายปัจจัย แต่ยังขาดการอธิบายเชิงบูรณาการว่าปัจจัยด้านทักษะดิจิทัลและภาวะผู้นำส่งผลต่อ “ประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี” อย่างไร โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานบัญชีขนาดเล็กและกลางในภูมิภาค ซึ่งมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรแตกต่างจากบริบทเมืองใหญ่

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงช่วยเติมเต็มช่องว่างเชิงทฤษฎี ด้วยการทดสอบแบบจำลองเชิงสาเหตุที่เชื่อมโยงสมรรถนะดิจิทัลของนักบัญชีกับประสิทธิภาพการดำเนินงานโดยตรงในบริบทเฉพาะของประเทศไทย

บริบทของสำนักงานบัญชีในภูมิภาค โดยเฉพาะสำนักงานบัญชีขนาดเล็กและขนาดกลางในเขตภาคเหนือตอนบน ยังไม่มีการศึกษามากนัก แม้ว่าสำนักงานเหล่านี้จะประสบข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และการเข้าถึงเทคโนโลยี ซึ่งแตกต่างจากสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่ในเขตเมืองใหญ่ หรือเขตอุตสาหกรรมใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญ ข้อจำกัดดังกล่าวส่งผลต่อรูปแบบการพัฒนาทักษะดิจิทัลและสมรรถนะวิชาชีพของนักบัญชี โดยยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาเชิงลึกในบริบทเฉพาะนี้เพียงพอ

แม้มีงานวิจัยที่ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและสมรรถนะของนักบัญชี แต่ยังไม่มียงานวิจัยที่มุ่งศึกษา “การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0” และผลกระทบโดยตรงต่อ “ประสิทธิภาพของสำนักงานบัญชี” ในบริบทสำนักงานบัญชีในภูมิภาคโดยเฉพาะ

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยฉบับนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี โดยมุ่งเน้นกลุ่มนักบัญชีในสำนักงานรับทำบัญชีเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 146 คน ผลการศึกษาคาดว่าจะสามารถนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพนักบัญชีในยุคดิจิทัล 5.0 อย่างเป็นรูปธรรม และเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานบัญชีในการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน พร้อมทั้งช่วยเตรียมความพร้อมให้แก่ักบัญชีในการปรับตัวตามบทบาทหน้าที่ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่องในยุคดิจิทัล

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาระดับและแนวทางการพัฒนาความสามารถของนักบัญชีในยุค 5.0
- 2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน
- 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของการพัฒนาทักษะดิจิทัลต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี

2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มุ่งสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 และความเชื่อมโยงกับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี โดยจัดกลุ่มวรรณกรรมตามประเด็นแนวคิดหลัก แทนการนำเสนอแบบรายบุคคล เพื่อให้เห็นภาพรวมเชิงบูรณาการและนำไปสู่การพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัยอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0

การเปลี่ยนผ่านสู่ยุคดิจิทัล 5.0 ส่งผลให้บทบาทของนักบัญชีขยายจากผู้ปฏิบัติงานด้านการบันทึกบัญชี ไปสู่ผู้ใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ การให้คำปรึกษา และการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นตรงกันว่า องค์ความรู้และทักษะดิจิทัลเป็นสมรรถนะหลักที่นักบัญชีจำเป็นต้องมีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยเฉพาะทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี ระบบสารสนเทศ และเครื่องมือดิจิทัลขั้นสูง (ประสุตา นาดี และคณะ, 2564)

การสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีช่วยเพิ่มความรวดเร็ว ความถูกต้อง และความเป็นปัจจุบันของข้อมูลทางการเงิน รวมถึงช่วยลดความซ้ำซ้อนของกระบวนการทำงาน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี (สิทธิชัย ทรัพย์แสนดี และดารณี เอื้อชนะจิต, 2564) นอกจากนี้ เทคโนโลยียังเอื้อให้เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลภายในและภายนอกองค์กร ทำให้นักบัญชีสามารถเข้าถึงข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์เชิงลึกได้มากขึ้น งานวิจัยในกลุ่มนี้สะท้อนให้เห็นว่า การมีทักษะดิจิทัลไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยสนับสนุนการทำงาน แต่เป็นโครงสร้างพื้นฐานของสมรรถนะวิชาชีพบัญชีในยุคใหม่

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนใหญ่ยังมุ่งศึกษาการยอมรับหรือการใช้เทคโนโลยีเป็นรายปัจจัยตามกรอบแนวคิดเดิม เช่น ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (TAM) โดยยังขาดการเชื่อมโยงผลของทักษะดิจิทัลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในภาพรวม โดยเฉพาะในบริบทของสำนักงานบัญชีขนาดเล็กและขนาดกลางในภูมิภาค

ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี

นอกจากทักษะด้านเทคโนโลยีแล้ว ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลและสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยเสริมศักยภาพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล งานวิจัยที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นว่า นักบัญชีที่มีความสามารถในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน การเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายแหล่ง และการตีความผลลัพธ์เชิงธุรกิจ จะสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่องค์กรได้มากกว่าการปฏิบัติงานตามหน้าที่เชิงเทคนิคเพียงอย่างเดียว (International Federation of Accountants [IFAC], 2019)

การสังเคราะห์วรรณกรรมพบว่า สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีในยุคดิจิทัลไม่ได้จำกัดอยู่ที่ความรู้ด้านมาตรฐานการบัญชีหรือกฎหมายเท่านั้น แต่รวมถึงความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ดังกล่าวร่วมกับ

เครื่องมือดิจิทัลและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาที่มีความซับซ้อนและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สุทธิชัย ชันทอง และ ขจิต ฌ ภาพสินธุ์, 2564)

อย่างไรก็ดี ผลการศึกษาบางส่วนชี้ให้เห็นว่า แม้นักบัญชีจะมีความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพในระดับสูง แต่หากขาดทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลหรือไม่สามารถใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการวิเคราะห์ได้อย่างเหมาะสม ก็อาจไม่สามารถยกระดับประสิทธิภาพการทำงานได้อย่างเต็มศักยภาพ ประเด็นนี้สะท้อนถึงความจำเป็นในการบูรณาการทักษะด้านเทคโนโลยีและการวิเคราะห์ข้อมูลเข้ากับสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชีอย่างเป็นระบบ

การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีดิจิทัล

งานวิจัยในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นกับทักษะด้านการสื่อสาร การทำงานร่วมกัน และความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีในยุคดิจิทัล เนื่องจากบทบาทของนักบัญชีไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการจัดทำรายงานทางการเงิน แต่ต้องสื่อสารข้อมูลที่ซับซ้อนให้ผู้บริหารและผู้ที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชีสามารถเข้าใจและนำไปใช้ในการตัดสินใจได้ (OECD, 2020)

การสังเคราะห์วรรณกรรมพบว่า ทักษะการสื่อสารที่ผสมผสานการใช้เครื่องมือดิจิทัล เช่น ระบบสื่อสารออนไลน์ การประชุมทางไกล และแพลตฟอร์มการทำงานร่วมกัน ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการประสานงาน ลดข้อผิดพลาดจากการสื่อสารที่คลาดเคลื่อน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมในสำนักงานบัญชี นอกจากนี้ ความเป็นมืออาชีพของนักบัญชีดิจิทัลยังสะท้อนผ่านความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง การเรียนรู้ตลอดชีวิต และการยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพควบคู่กับการใช้เทคโนโลยี

อย่างไรก็ตาม งานวิจัยจำนวนหนึ่งชี้ให้เห็นว่า ทักษะการสื่อสารและความเป็นมืออาชีพมักถูกมองเป็นทักษะรอง เมื่อเทียบกับทักษะด้านเทคโนโลยี ส่งผลให้การพัฒนาศักยภาพของนักบัญชีอาจไม่ครอบคลุมทุกมิติที่จำเป็นต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานในระยะยาว

ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีและการบริหารสำนักงานบัญชีดิจิทัล

ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีเป็นอีกหนึ่งแนวคิดสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงอย่างต่อเนื่องในงานวิจัยเกี่ยวกับสำนักงานบัญชีดิจิทัล การสังเคราะห์วรรณกรรมพบว่า ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยี มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทาง นโยบาย และบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของบุคลากร

ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะผ่านการสนับสนุนการพัฒนาทักษะบุคลากร การจัดสรรทรัพยากรด้านเทคโนโลยี และการสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ในบริบทของสำนักงานบัญชีขนาดเล็กและขนาดกลาง ซึ่งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร บทบาทของผู้นำยิ่งมีความสำคัญต่อความสำเร็จของการเปลี่ยนผ่านสู่สำนักงานบัญชีดิจิทัล (สุทธิชัย ทรัพย์แสนดี และดารณี เอื้อชนะจิต, 2564)

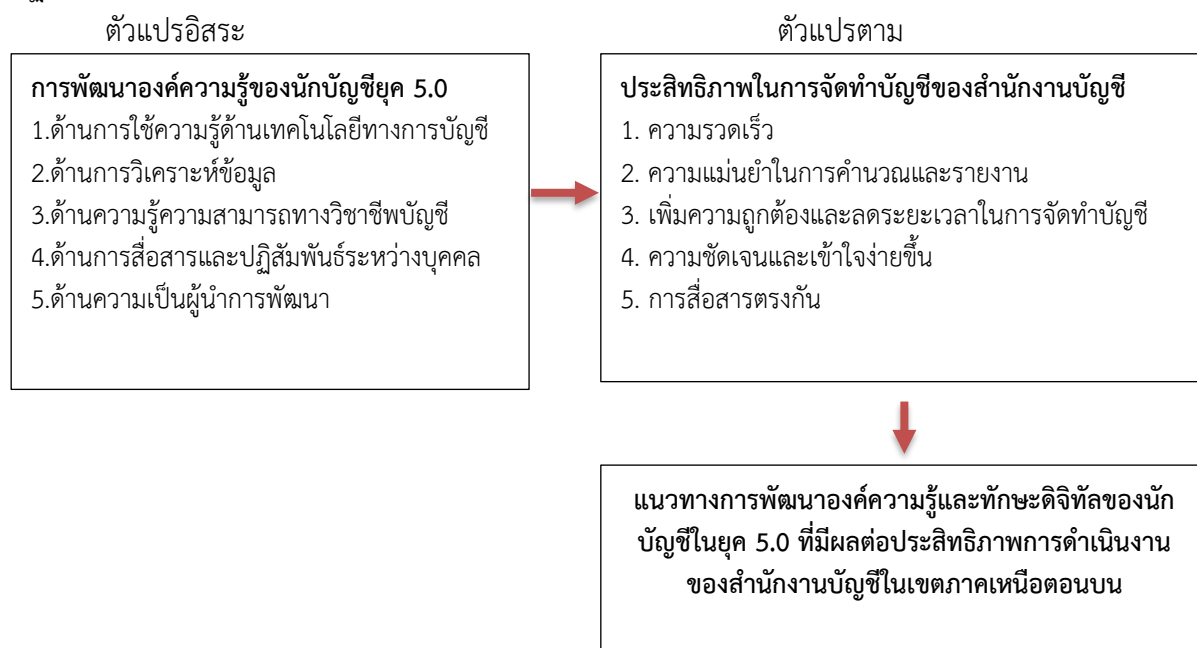
อย่างไรก็ดี งานวิจัยในอดีตมักศึกษาเรื่องภาวะผู้นำหรือการบริหารสำนักงานบัญชีแยกออกจากประเด็นสมรรถนะดิจิทัลของนักบัญชี ทำให้ยังขาดความเข้าใจเชิงบูรณาการว่าภาวะผู้นำและทักษะดิจิทัลทำงานร่วมกันอย่างไรในการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชี

จากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปได้ว่า องค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 ประกอบด้วยหลายมิติที่เชื่อมโยงและเสริมพลังซึ่งกันและกัน ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล สมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี ทักษะการสื่อสารและการทำงานร่วมกัน และภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี

แม้งานวิจัยก่อนหน้านี้จะยืนยันถึงความสำคัญของแต่ละปัจจัยดังกล่าว แต่ยังขาดการทดสอบแบบจำลองเชิงสาเหตุที่อธิบายอิทธิพลร่วมกันของปัจจัยเหล่านี้ต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในบริบทเฉพาะของภูมิภาค งานวิจัยฉบับนี้จึงนำองค์ความรู้จากวรรณกรรมมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดที่มุ่งอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 กับประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนอย่างเป็นระบบ

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากแนวคิดและผลการทบทวนวรรณกรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้น สามารถสังเคราะห์กรอบแนวคิดการวิจัยที่มุ่งเน้นการพัฒนาขีดความสามารถของนักบัญชีในยุค 5.0 ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร จำนวนประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา คือ นักบัญชีในสำนักงานบัญชี ในเขตภาคเหนือตอนบน จำนวน 8 จังหวัด มีจำนวน 229 แห่ง (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า, 2567) ดังนี้

1. จังหวัดเชียงใหม่	จำนวน 128	แห่ง
2. จังหวัดเชียงราย	จำนวน 32	แห่ง
3. จังหวัดพะเยา	จำนวน 9	แห่ง
4. จังหวัดแพร่	จำนวน 10	แห่ง
5. จังหวัดลำพูน	จำนวน 14	แห่ง
6. จังหวัดลำปาง	จำนวน 26	แห่ง
7. จังหวัดน่าน	จำนวน 8	แห่ง
8. จังหวัดแม่ฮ่องสอน	จำนวน 2	แห่ง

ประชากรคือสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด จำนวน 229 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง 146 คน คำนวณโดยสูตร Yamane (ระดับความเชื่อมั่น 95%) การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งโควตาตามจังหวัด (Quota Sampling) โดยกำหนดสัดส่วนจากจำนวนสำนักงานบัญชีในแต่ละจังหวัด จากนั้นเลือกผู้ทำบัญชีภายในสำนักงานบัญชีที่ยินยอมให้ข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติแบบพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานสหสัมพันธ์และสัมประสิทธิ์ถดถอย

4. ผลการวิจัย

ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานบัญชีจำนวนทั้งสิ้น 146 คน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 122 คน (ร้อยละ 83.56) ในด้านช่วงอายุ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง 21–30 ปี จำนวน 46 คน (ร้อยละ 31.51), สำหรับระดับการศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 58 คน (ร้อยละ 39.73), ปริญญาตรี 56 คน (ร้อยละ 38.36) ในด้านตำแหน่งงาน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้ปฏิบัติงานด้านบัญชี จำนวน 103 คน (ร้อยละ 70.55) และหัวหน้าสำนักงานบัญชี จำนวน 43 คน (ร้อยละ 29.45)

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการบัญชี

ด้านการใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. การเรียนรู้และติดตามข่าวสารด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล (AI) ทางการบัญชี	4.62	0.61	มากที่สุด	3
2. ได้รับการส่งเสริมจากองค์กรในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ระบบและโปรแกรมทางบัญชีในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ	4.69	0.59	มากที่สุด	1
3. ศึกษาความปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber) และการปกป้องข้อมูลทางการบัญชี	4.37	0.90	มากที่สุด	5
4. ศึกษาการใช้เทคโนโลยีการจัดทำบัญชี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและยืนยันความถูกต้องของข้อมูล	4.68	0.50	มากที่สุด	2
5. เรียนรู้การใช้ซอฟต์แวร์, Microsoft และเครื่องมือดิจิทัลเกี่ยวกับบัญชี	4.49	0.90	มากที่สุด	4
รวม	4.57	0.66	มากที่สุด	

ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการใช้ความรู้ด้านเทคโนโลยีทางการบัญชีอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.57 โดยด้านที่ได้รับการประเมินลำดับที่ 1 คือ การได้รับการส่งเสริมจากองค์กรในการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ระบบและโปรแกรมทางบัญชีในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล

ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. ศึกษารูปแบบการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงกระบวนการทำงานในสำนักงานบัญชี	4.17	0.77	มาก	4
2. ศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อปรับใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลแบบอัตโนมัติในการจัดทำบัญชี	4.37	0.80	มากที่สุด	1
3. ศึกษาการนำเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงิน (AI) เข้ามาช่วยคาดการณ์ผลกระทบทางการเงินในอนาคต	4.13	0.89	มาก	5
4. ศึกษาการวิเคราะห์ข้อมูลจากโซเชียลมีเดียและแหล่งข้อมูลออนไลน์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับบัญชี	4.21	0.85	มากที่สุด	3
5. ศึกษาวิธีการจัดการข้อมูลที่มีความซับซ้อน และการเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายระบบ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลให้มีประสิทธิภาพ	4.22	0.78	มากที่สุด	2
รวม	4.22	0.64	มากที่สุด	

ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการวิเคราะห์ข้อมูลอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.22 โดยด้านที่ได้รับการประเมินลำดับที่ 1 คือ การศึกษาเทคโนโลยีใหม่ๆเพื่อปรับใช้เครื่องมือวิเคราะห์ข้อมูลแบบอัตโนมัติในการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความสามารถทางวิชาชีพบัญชี

ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. ศึกษามาตรฐานทางการบัญชีพื้นฐานและการเปลี่ยนแปลงมาตรฐานการบัญชีให้ทันสมัย เช่น TFRS, IFRS	4.48	0.86	มากที่สุด	4
2. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการตรวจสอบบัญชียุคดิจิทัล	4.54	0.87	มากที่สุด	1
3. ศึกษากระบวนการทางดิจิทัลด้านภาษีที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์	4.50	0.86	มากที่สุด	3
4. มีการส่งเสริมการจัดเข้ารับการฝึกอบรมจากสำนักงานบัญชีเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถด้านการบัญชีและภาษีให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง	4.46	0.91	มากที่สุด	5
5. ศึกษาความสามารถในการนำทักษะทางวิชาชีพบัญชีไปใช้ในการแก้ไขปัญหาการบัญชีที่มีความซับซ้อน	4.50	0.87	มากที่สุด	2
รวม	4.49	0.88	มากที่สุด	

ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความสามารถทางวิชาชีพบัญชี ข้อมูลอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.49 โดยด้านที่ได้รับการประเมินลำดับที่ 1 คือ การศึกษาแนวทางการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติที่ดีในการตรวจสอบบัญชียุคดิจิทัล

ตารางที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

ด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	($\bar{X}$)	S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. การฝึกอบรมการใช้เครื่องมือสื่อสารดิจิทัล เช่น อีเมล, วิดีโอคอล	4.37	0.84	มากที่สุด	5
2. การฝึกการนำเสนอข้อมูลทางการเงินให้ผู้บริหารหรือผู้ที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญด้านบัญชี	4.38	0.86	มากที่สุด	4
3. เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในการทำงานร่วมกันเป็นทีม	4.55	0.85	มากที่สุด	1
4. เรียนรู้การเจรจาต่อรองเกี่ยวกับข้อกำหนดด้านการบัญชีและการเงิน	4.44	0.90	มากที่สุด	3
5. การจัดประชุมหรือสัมมนาในการนำองค์ความรู้ เพื่อถ่ายทอดให้กับเพื่อนร่วมงานและผู้บริหาร	4.44	0.94	มากที่สุด	2
รวม	4.44	0.88	มากที่สุด	

ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ข้อมูลอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.44 โดยด้านที่ได้รับการประเมินลำดับที่ 1 คือ เรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในการทำงานร่วมกันเป็นทีม

ตารางที่ 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความเป็นผู้นำ

ด้านความเป็นผู้นำ	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. การฝึกอบรมภาวะเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล ให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี	4.50	0.88	มากที่สุด	1
2. ศึกษาการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นภายในทีมได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.26	0.94	มากที่สุด	5
3. ศึกษาความสามารถในการชี้นำทีม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร	4.38	0.99	มากที่สุด	3
4. การฝึกทักษะการตัดสินใจในสถานการณ์ที่ท้าทายและซับซ้อน	4.46	0.94	มากที่สุด	2
5. ฝึกทักษะการพัฒนาความสามารถในการประเมินโอกาสที่เกิดความเสี่ยงในอนาคต	4.38	0.80	มากที่สุด	3
รวม	4.39	0.91	มากที่สุด	

ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาองค์ความรู้ด้านความเป็นผู้นำ ข้อมูลอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.39 โดยด้านที่ได้รับการประเมินลำดับที่ 1 คือ การฝึกอบรมภาวะเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล ให้สามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี

ตารางที่ 6 ความคิดเห็นการนำแนวทางการพัฒนาทักษะของนักบัญชีในยุค 5.0 มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี

ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ	ลำดับ
1. การนำเทคโนโลยีด้านบัญชีมาช่วยทำให้การประมวลผลข้อมูลได้รวดเร็วมากขึ้น	4.50	0.73	มากที่สุด	4
2. การนำเทคโนโลยีด้านบัญชีมาช่วยให้งานด้านบัญชีมีความแม่นยำในการคำนวณและรายงาน	4.53	0.79	มากที่สุด	3
3. การนำเทคโนโลยีด้านบัญชีมาช่วยในการเชื่อมต่อกับระบบภายนอกเพิ่มความถูกต้องและลดระยะเวลาในการจัดทำบัญชี	4.64	0.81	มากที่สุด	1
4. การนำเทคโนโลยีด้านบัญชีมาช่วยทำให้การจัดเก็บเอกสารและนำเสนอข้อมูลทางการเงินภายในสำนักงานบัญชีมีความชัดเจนและเข้าใจง่ายขึ้น	4.45	0.95	มากที่สุด	5
5. การนำเทคโนโลยีด้านบัญชีมาช่วยทำให้การสื่อสารภายในทีมงานบัญชีเข้าใจตรงกันและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น	4.60	0.73	มากที่สุด	2
รวม	4.54	0.80	มากที่สุด	

ในภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นการนำแนวทางการพัฒนาทักษะของนักบัญชีในยุค 5.0 มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี ข้อมูลอยู่ในระดับ "มากที่สุด" โดยมีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.54 โดยด้านที่ได้รับการประเมินลำดับที่ 1 คือ การนำเทคโนโลยีด้านบัญชีมาช่วยในการเชื่อมต่อกับระบบภายนอกเพิ่มความถูกต้องและลดระยะเวลาในการจัดทำบัญชี

ตารางที่ 7 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

วิเคราะห์ความสัมพันธ์	X^1	x^2	x^3	x^4	x^5
1.ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี (x^1)	1				
2.ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล (x^2)	0.125	1			
3.ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี (x^3)	0.139	0.67	1		
4.ด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (x^4)	0.236**	0.152	0.254**	1	
5.ด้านความเป็นผู้นำ(x^5)	0.150	0.059	0.184*	0.139	1
ประสิทธิภาพการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี (Y)	0.225**	0.211**	0.204**	0.212**	0.807**

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรด้านทักษะและสมรรถนะของนักบัญชีทั้งห้าด้าน (X^1-X^5) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี (Y) ในระดับนัยสำคัญ โดยด้านเทคโนโลยีทางการบัญชี การวิเคราะห์ข้อมูล ความรู้วิชาชีพ และการสื่อสาร มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่าสมรรถนะดิจิทัลและความรู้พื้นฐานทางบัญชีช่วยยกระดับความรวดเร็ว ความแม่นยำ และคุณภาพงานของสำนักงานบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญ

ที่สำคัญคือ ด้านภาวะผู้นำ (X^5) มีค่าสหสัมพันธ์สูงที่สุด ($r = 0.807$) แสดงให้เห็นว่า ผู้นำที่สนับสนุนการใช้เทคโนโลยี การเรียนรู้ และการทำงานร่วมกัน มีผลต่อการยกระดับประสิทธิภาพสำนักงานบัญชีอย่างมาก แม้ค่าความสัมพันธ์จะอยู่ในระดับสูง แต่เมื่อพิจารณาค่า VIF ในการวิเคราะห์ถดถอยพบว่าต่ำกว่าเกณฑ์ปัญหา จึงสรุปได้ว่าความสัมพันธ์ดังกล่าวไม่ได้เกิดจาก multicollinearity และสามารถใช้ตัวแปรนี้ในการอธิบายประสิทธิภาพสำนักงานบัญชีได้อย่างถูกต้อง

ตารางที่ 8 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ

ความสามารถของนักบัญชีในยุค 5.0	ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี		
	Beta	Sig.	VIF
1. ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี	0.783	0.000**	2.31
2. ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล	0.146	0.003**	1.87
3. ด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพบัญชี	0.026	0.594	2.05
4. ด้านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	0.059	0.245	1.76
5. ด้านความเป็นผู้นำ	0.775	0.000**	3.12

ค่า VIF ทั้งหมด < 4 แสดงว่า ไม่มีปัญหา multicollinearity

จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในตารางที่ 8 เพื่อศึกษาอิทธิพลของความสามารถของนักบัญชีในยุค 5.0 ที่มีต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชี สามารถพรรณนาผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้ครับ

ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรพยากรณ์ในกลุ่มความสามารถของนักบัญชีในยุค 5.0 มีตัวแปรที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จำนวน 3 ด้าน โดยเรียงลำดับตามอิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามจากมากไปน้อย ดังนี้

ด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีสูงที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.783 รองลงมาคือ ด้านความเป็นผู้นำ ซึ่งมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เช่นเดียวกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.775 และอันดับสุดท้ายคือ ด้านการวิเคราะห์ข้อมูล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) เท่ากับ 0.146

5. สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป และอภิปรายผล

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะดิจิทัลของนักบัญชีในยุค 5.0 มีผลกระทบเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี ทักษะการวิเคราะห์ข้อมูล และความเป็นผู้นำ ผลการศึกษานี้มีความสอดคล้องและสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ด้วยแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ประการแรก อิทธิพลของเทคโนโลยีและการยอมรับระบบดิจิทัล ผลการวิเคราะห์พบว่า ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชี มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีสูงสุด ($\beta = 0.783$) ความสอดคล้องนี้สามารถอธิบายผ่านทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model TAM) ซึ่งระบุว่าพฤติกรรมการยอมรับและใช้งานเทคโนโลยีของบุคคล เกิดจากการรับรู้ถึงประโยชน์ในการนำไปใช้งาน (Perceived Usefulness) และการรับรู้ถึงความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) (Davis, 1989) เมื่อนักบัญชีได้รับการพัฒนาทักษะดิจิทัลจนสามารถประยุกต์ใช้โปรแกรมและเทคโนโลยีทางการบัญชีได้อย่างเชี่ยวชาญ จะส่งผลให้การประมวลผลข้อมูลมีความถูกต้อง รวดเร็ว และลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงาน สิ่งนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ประสุตา นาดี และคณะ (2564) ที่พบว่าทักษะด้านเทคโนโลยีเป็นสมรรถนะหลักที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของนักบัญชีอย่างเป็นรูปธรรม

ประการที่สอง สมรรถนะทางการบัญชีเชิงวิเคราะห์ ทักษะด้านการวิเคราะห์ข้อมูล มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี ($\beta = 0.146$) ผลลัพธ์นี้สอดคล้องกับกรอบสมรรถนะทางวิชาชีพบัญชี (Accounting Competency Framework) ที่ชี้ให้เห็นว่า นักบัญชีในยุคดิจิทัล 5.0 ต้องไม่จำกัดบทบาทอยู่เพียงกลไกการบันทึกบัญชี แต่ต้องมีสมรรถนะในการใช้ข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์และให้คำปรึกษาเชิงกลยุทธ์ การมีองค์ความรู้ด้านการจัดการข้อมูลที่ซับซ้อนและการตีความผลลัพธ์เชิงธุรกิจ จะช่วยยกระดับความแม่นยำและคุณภาพของข้อมูลทางการเงิน ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางและวิสัยทัศน์ของ International Federation of Accountants (IFAC) ที่เน้นย้ำถึงบทบาทการสร้างมูลค่าเพิ่มของนักบัญชียุคใหม่

ประการที่สาม บทบาทของผู้นำกับการลดช่องว่างทางเทคโนโลยี ปัจจัยด้านความเป็นผู้นำ (ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยี) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานในระดับสูงมากและใกล้เคียงกับความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี ($\beta = 0.775$) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารสำนักงานบัญชีดิจิทัลที่ระบุว่า ภาวะผู้นำมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดวิสัยทัศน์ สนับสนุนการพัฒนาทักษะบุคลากร และสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผู้นำที่เปิดรับเทคโนโลยีจะช่วยลดความกังวลในการใช้ระบบใหม่ และเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานบัญชี สอดคล้องกับผลวิจัยของ สิทธิชัย ทรัพย์แสนดี และดารณี เอื้อชนะจิต (2564) ที่ว่าภาวะผู้นำส่งผลต่อประสิทธิภาพของสำนักงานบัญชีทั้งทางตรงและทางอ้อม

บริบทเฉพาะของสำนักงานบัญชีขนาดเล็กในส่วนภูมิภาค เมื่อพิจารณาในบริบทของสำนักงานบัญชีในเขตภาคเหนือตอนบน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสำนักงานขนาดเล็กและขนาดกลาง (SMEs) ที่มักเผชิญกับข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร และโครงสร้างพื้นฐาน ผลการศึกษานี้ได้สะท้อนให้เห็นจุดเด่นที่สำคัญ กล่าวคือ "ภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการทำงานในระดับที่ใกล้เคียงกับเทคโนโลยี" ซึ่งแสดงความแตกต่างและขัดแย้งกับทิศทางของงานวิจัยที่มุ่งเน้นในองค์กรขนาดใหญ่ ที่มักชี้ว่าเทคโนโลยี (Technological Infrastructure) เป็นปัจจัยหลักเพียงด้านเดียวในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง (Carrasco & Romi, 2022) ในขณะที่สำนักงานบัญชีขนาดเล็ก ความสำเร็จในการปรับตัวและการเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล จำเป็นต้องอาศัยวิสัยทัศน์ของผู้นำอย่างใกล้ชิด เพื่อเพิ่มความคล่องตัวท่ามกลางข้อจำกัดด้านทรัพยากร (Pan & Shankararaman, 2023)

การศึกษานี้ยังช่วยเติมเต็มช่องว่างทางวรรณกรรม (Research Gap) ด้วยการยืนยันโมเดลเชิงสาเหตุในบริบทเฉพาะของสำนักงานบัญชีภูมิภาค โดยสรุปได้ว่า การยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานในยุคดิจิทัล 5.0 ไม่สามารถพึ่งพาระบบหรือเครื่องมือทางเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวได้ แต่ต้องอาศัย "การพัฒนาองค์ความรู้และทักษะของนักบัญชีควบคู่กับภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง" ปัจจัยเหล่านี้ไม่เพียงแต่เพิ่มประสิทธิภาพและ

ความแม่นยำในการจัดทำบัญชี แต่ยังเป็นแกนหลักสำคัญในการสร้างมูลค่าเพิ่มและขับเคลื่อนธุรกิจให้ก้าวทันพลวัตของยุคสมัย

5.2 ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

1. นโยบายการส่งเสริมและพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีทางการบัญชีอย่างต่อเนื่อง องค์กรควรกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถในการใช้ระบบและโปรแกรมทางบัญชีในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากผลการศึกษาชี้ชัดว่า ปัจจัยด้านการใช้เทคโนโลยีทางการบัญชีมีอิทธิพลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของสำนักงานบัญชีสูงที่สุด ($\beta = 0.783$) การมุ่งเน้นนโยบายด้านนี้จะช่วยให้การเชื่อมต่อกับระบบภายนอกเพิ่มความถูกต้อง ลดระยะเวลาในการจัดทำบัญชี และเพิ่มความแม่นยำในการรายงานได้ตรงจุดที่สุด

2. นโยบายการพัฒนาภาวะผู้นำด้านดิจิทัล (Digital Leadership) สำหรับหัวหน้างาน สำนักงานบัญชีควรมีนโยบายจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลให้แก่ผู้บริหารหรือหัวหน้าสำนักงาน เพื่อให้สามารถปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีได้ เนื่องจากภาวะผู้นำเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสูงเป็นอันดับสอง ($\beta = 0.775$) ต่อประสิทธิภาพการจัดทำบัญชี และมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยบริหารจัดการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ซึ่งเป็นบริบทสำคัญของสำนักงานบัญชีในส่วนภูมิภาค

3. นโยบายการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอัตโนมัติ สำนักงานบัญชีควรวางนโยบายสนับสนุนให้บุคลากรศึกษาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำเครื่องมือมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอัตโนมัติในการจัดทำบัญชี แม้ปัจจัยด้านการวิเคราะห์ข้อมูลจะมีอิทธิพลรองลงมา แต่ก็ยังส่งผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นโยบายนี้จะช่วยให้สำนักงานบัญชีสามารถจัดการกับข้อมูลที่มีความซับซ้อนและเชื่อมโยงข้อมูลจากหลายระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. นโยบายการยกระดับการสื่อสารและการทำงานร่วมกันผ่านระบบดิจิทัล องค์กรควรมีนโยบายส่งเสริมให้พนักงานเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารในการทำงานร่วมกันเป็นทีม เนื่องจากการนำเทคโนโลยีด้านบัญชีมาใช้ ไม่เพียงแต่ช่วยในมิติของการประมวลผลข้อมูลเท่านั้น แต่ยังมีผลทำให้การจัดเก็บเอกสาร การนำเสนอข้อมูลทางการเงิน รวมถึงการสื่อสารภายในทีมงานบัญชีมีความชัดเจน เข้าใจตรงกัน และนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

เพื่อให้สามารถประเมินประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานบัญชีในระดับองค์กรได้อย่างครอบคลุมและลึกซึ้งยิ่งขึ้น สำนักงานบัญชีควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีทางการบัญชีควบคู่กับการเสริมสร้างภาวะผู้นำของหัวหน้าสำนักงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานภายใต้ข้อจำกัดด้านทรัพยากร ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคตควรขยายการศึกษาไปยังสำนักงานบัญชีขนาดใหญ่ และพิจารณาตัวแปรตัวกลาง เช่น ความพร้อมด้านองค์กร หรือวัฒนธรรมดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2567). **ระบบให้บริการข้อมูลธุรกิจ (DBD DataWarehouse+)**. กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. [ออนไลน์], ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2567 จาก <https://datawarehouse.dbd.go.th/>
- ชาญชัย ชัยประสิทธิ์. (2562). **นักบัญชียุคใหม่ คู่คิดซีอีโอฝ่าทุกกระแสระดับขั้น เทคโนโลยี**. [ออนไลน์], ค้นเมื่อ 25 มกราคม 2567 จาก <https://www.salika.co>reskill-upskillaccountant-fight-disruption>
- ประสุตา นาคี, สุชาดา ศรีคำ, และอนุชา แสงทอง. (2564). สมรรถนะของนักบัญชีในยุคดิจิทัล: ทักษะการปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลง. **วารสารศิลปศาสตร์และวิทยาการจัดการ, 19**.
- สิทธิชัย ทรัพย์แสนดี และดารณี เอื้อชนะจิต. (2564). การบริหารสำนักงานบัญชีดิจิทัลที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสำนักงานบัญชีดิจิทัล ในประเทศไทย. **Journal of Roi Kaensarn Academi, 6**(10), 125–140. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/250421>
- สุทธิชัย ชันทอง และ ขจิต ฌ กาฬสินธุ์. (2564). ผลกระทบของวิสัยทัศน์องค์กร สมรรถนะทางการบัญชี เทคโนโลยีทางการบัญชี และสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานที่มีต่อการประยุกต์ใช้การบัญชีดิจิทัล. **วารสารวิทยาการจัดการสมัยใหม่, 14**(1), 43-54. <https://doi: 10.14456/jmms.2021.4>
- Carrasco, A., & Romi, A. (2022). Digital transformation impacts organisational change in the role of accountants and auditors: An exploratory study. **Journal of Organizational Change Management, 36**(4), 1-20. <https://doi.org/10.1108/JOCM-03-2025-0288>
- Davis, F. D. (1989). Perceived usefulness, perceived ease of use, and user acceptance of information technology. **MIS Quarterly, 13**(3), 319-340. <https://doi.org/10.2307/249008>
- International Federation of Accountants [IFAC]. (2019). **Future-ready accountants in business**. IFAC. [Online], Retrieved January, 24, 2024, from <https://www.ifac.org/knowledge-gateway/preparing-future-ready-professionals/discussion/future-ready-accountants-business>
- OECD. (2020). **OECD Digital Economy Outlook 2020**. OECD Publishing. [Online], Retrieved January, 25, 2024, From <https://doi.org/10.1787/bb167041-en>
- Pan, G., & Shankararaman, V. (2023). **Understanding gender differences in digital readiness during digital transformation in accounting functions: Accounting professionals' perspective**. Institutional Knowledge at Singapore Management University. https://ink.library.smu.edu.sg/soa_research/3114